

Handelsanställdas förbunds yttrande över Valideringsdelegationens slutbetänkande ”Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69).

Handelsanställdas förbund har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på Valideringsdelegationens slutbetänkande.

För Handels del har valideringsdelegationens arbete varit angeläget. Det finns stora värden i att stärka valideringsarbetet inom såväl arbetslivet som utbildningsväsendet. Inte minst för att bättre bidra till ett livslångt lärande och till kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden.

Människor behöver kunna bygga på och i vissa fall bygga om sin kompetens genom hela yrkeslivet. Kompetensutvecklingen i arbetlivet behöver stärkas. Här är validering helt nödvändigt för att synliggöra, bedöma och ge erkännande och värde åt kunnande som människor har tillägnat sig på andra sätt än genom formell utbildning.

Då Valideringsdelegationens slutbetänkande är mycket omfattande har Handels valt att fokusera på förslagen. Förbundet har inte kommenterat alla förslagen i betänkandet.

Generell reglering av validering

Valideringsdelegationen föreslår ett antal åtgärder för att åstadkomma en mer sammanhållen reglering av validering och vad som menas med begreppet.

En ny gemensam definition av begreppet validering föreslås i skollagen. Validering föreslås definieras som en strukturerad process för fördjupad kartläggning, bedömning och erkännande av kunnande som en person besitter oberoende av hur det förvärvats. Handels är positiv till förslaget och till att definitionen av validering även fortsättningsvis föreslås finnas kvar i skollagen. Det finns skäl att anta att det kan bidra till att skapa en samsyn och ökad förståelse för vad validering är.

Valideringsdelegationen föreslår också att en ny förordning med generella bestämmelser om validering, definition och beskrivning av hur en validering ska gå till, införs. I förordningen föreslås även att validering ska kunna leda till att ett behörigt organ kan bekräfta att individens kunnande motsvarar fastställda och relevanta krav. Handels instämmer i vikten av att det finns en fastställd kompetensstandard som validering

genomförs mot. Den som utför valideringen behöver också ha ett tydligt mandat. För att en kompetensstandard som avser en yrkesroll ska kunna få legitimitet är det avgörande att parterna i branschen på såväl arbetstagersidan som arbetsgivarsidan involveras i framtagandet av standarden och att det är de som utser och godkänner valideringsutförare samt gemensamt ansvarar för intyg och liknande som utfärdas.

Nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Handels välkomnar delegationens förslag om att ta fram en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Vi ser också vikten av att strategiarbetet drivs gemensamt av berörda departement med en bred medverkan från arbetslivets organisationer, skolhuvudmän, regioner och andra berörda aktörer. Handels delar bilden av att validering är en kärnfråga för att realisera möjligheter till livslångt lärande och en väl fungerande kompetensförsörjning.

Tvärgående nationell funktion och tydligt mandat för regionerna

Som ett led i att uppnå en samlad strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande, där validering utgör en viktig beståndsdel, föreslår valideringsdelegationen ett nationellt råd för validering under ansvarigt statsråd. Dessutom föreslås att kompetensförsörjning bör vara en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret, vilket ger regionerna ett tydligt mandat att arbeta med kompetensförsörjning och validering.

Handels är positiv till att införa ett råd med tillhörande kansli för att följa, stödja och driva på för ett samordnat utvecklingsarbete, utifrån en nationell strategi för validering och livslångt lärande. Förbundet håller med om att det regionala utvecklingsansvaret bör inkludera att fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet, inklusive validering. Handels menar att förslaget även bör innefatta skrivning om att regionen i sitt arbete med framtagandet även ska samverka med arbetsmarknadsparterna på regional nivå.

Långsiktig finansiering ökar möjligheterna till validering

Handels menar att det är av stor vikt att förbättra möjligheterna till långsiktig finansiering för att skala upp arbetet och utveckla bättre strukturer för validering.

Förbundet är positiv till valideringsdelegationens förslag om att medel för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör utökas i nästa programperiod för den europeiska socialfonden (ESF). Handels instämmer i att för projekt avseende validering bör eventuell medfinansiering lösas med nationellt avsatta medel.

Ökad tillgång till validering i kommunal vuxenutbildning

Valideringsdelegationen föreslår att det i skollagen förtydligas att hemkommunen är skyldig erbjuda en inledande kartläggning av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet, inför utbildning eller prövning. Vidare föreslås huvudmännen inom Komvux och Särvox få en skyldighet att erbjuda elever validering utifrån samtliga kurser i huvudmannens kursutbud. Valideringsdelegationen föreslår också att elev vid kommunal vuxenutbildning som efter validering bedöms ha tillräckliga kunskaper i en kurs för att nå upp till minst kunskapskravet E, ska kunna ges betyget E av rektor utan att genomgå prövning. Det ska även gälla för elever som har betyg eller intyg från folkhögskola eller i utlandet. Handels ställer sig positiv till förslaget i dessa delar.

Med vänlig hälsning

Linda Palmetzhofer
Förste vice förbundsordförande

Daniel Söderberg Talebi
Ombudsman